

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми
потребами та їх сімей
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта
Спеціальність: 013 Початкова освіта
Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка
Рівень вищої освіти: II рівень

Викладач (і)	Федорик Вікторія Володимирівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psihologiya/composition-kaf-psihologiya/fedorik-vv/
Контактний тел.	+38(066)-69-86-531
Е-mail викладача:	fedorikvv@gmail.com
Графік консультацій	Понеділок 12.30-13.00 Середа 16.00-17.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
5/150	20	18	112	Залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: особливі освітні потреби, психолого-педагогічний супровід, дитина з інвалідністю, інклюзивна освіта, сімейний супровід, індивідуалізація навчання, психологічна допомога, педагогічна підтримка, інтервенційні стратегії, розвиток потенціалу.

Мета та предмет курсу: формування у здобувачів уявлень про організаційні, психологічні та методичні засади супроводу родин, в яких виховуються діти з особливими освітніми потребами. Предмет дисципліни включає в себе вивчення теоретичних засад психологічного та педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами та їх сімей, а також оволодіння практичними навичками роботи з цією категорією учнів та їх батьками чи опікунами. Здобувачі також засвоюють методи роботи з іншими фахівцями (вчителями, психологами, медичними працівниками тощо) з метою створення оптимальних умов для навчання та розвитку кожної дитини з особливими освітніми потребами.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Програмні компетентності	Результати навчання
1.	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 3. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище

	<p>ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати автономно.</p> <p>GC 1. The ability to think, analyze and synthesize.</p> <p>GC 3. The ability to generate new ideas (creativity).</p> <p>GC 4. The ability to show initiative and entrepreneurship.</p> <p>GC 5. The ability to work autonomously.</p>	<p>початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.</p> <p>ПРН 4. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.</p> <p>ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.</p>
2.	<p>СК 3. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього, наукового та виробничого процесів у сфері початкової освіти.</p> <p>СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти.</p> <p>СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.</p> <p>SC 3. The ability to apply information and communication technologies and digital services in the organization of educational and scientific processes in the field of primary education.</p> <p>SC 7. The ability to integrate knowledge and solve complex problems, conduct research and/or innovative activities in order to develop new knowledge and procedures in the field of primary education.</p> <p>SC 8. The ability to monitor one's own pedagogical activities, determine individual professional needs and prospects, evaluate the results of teams and collectives.</p>	<p>PLO 3. Create an innovative informational and educational environment of primary school, to adapt it to various conditions of the implementation of the educational process.</p> <p>PLO 4. Organize and manage the educational process in the field of primary education, establish cooperation with various social institutions, categories of specialists in standard, non-standard and undefined conditions.</p> <p>PLO 5. Carry out supervision, internship, provide pedagogical, psychological and methodical assistance to the participants of the educational process.</p>

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Основи інклюзивної освіти

Тема 1. Інклюзивна освіта: основні принципи, переваги, існуючі виклики. Законодавство України у сфері інклюзивної освіти.

Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами.

Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами

Тема 1. Діти з особливими освітніми потребами у закладі освіти, особливості їх розвитку.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Тема 3. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Тема 4. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху.

Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору.

Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Тема 7. Психолого-педагогічний супровід дітей із затримкою психічного розвитку.

Тема 8. Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами аутистичного спектру.

Тема 9. Психолого-педагогічний супровід дітей з синдромом Дауна.

Змістовий модуль 3. Шляхи забезпечення взаємодії фахівців та батьків дітей, з особливими освітніми потребами

Тема 1. Батькам про соціальний розвиток особливої дитини.

Тема 2. Соціалізація і профорієнтація дітей з ООП.

Тема 3. Помилки батьків у вихованні дітей та шляхи їх запобігання.

Змістовий модуль 4. Методичні підходи до виховання та розвитку дитини з особливими освітніми потребами в родині

Тема 1. Сучасні технології навчання та виховання дітей з ООП.

Методи навчання: Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематична/проблемна), практичні, пояснення, опитування, ілюстрування, проблемна бесіда, тестування, метод ситуацій, дискусія, «мозковий штурм», робота в малих групах та ін.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу потребує використання сучасного інформаційно-комунікаційного обладнання; комп'ютерної техніки,

мережевих систем пошуку та обробки інформації, інтернет-ресурсів; бібліотечних ресурсів та технологій, зокрема електронних; мультимедійного обладнання.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне оцінювання											Сума за поточне оцінювання	Загальна сума
№	1	2	3	4	5	6	7-8		9			
П/р	3	3	3	3	3	3	3	3	6		30	100
С/р	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	
Тест											10	
Залік											30	

Кожне практичне заняття оцінюється в 3 бали.

Бали за участь та відповіді на практичному занятті:

3 бали отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмового матеріалу теми; послідовно та логічно, у повному обсязі розкриває зміст питання; вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; застосовує творчий підхід до розв'язання завдань, інноваційні методи та ідеї; ефективно використовує засвоєні знання і навички у практичних завданнях, демонструє аналітичні та оціночні здібності.

2 бали отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкриває зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; ефективно використовує засвоєні знання і навички у практичних завданнях, демонструє аналітичні та оціночні здібності.

1,5 бали отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкриває зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків; частково використовує засвоєні знання і навички у практичних завданнях.

1 бал отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі.

Максимально набрана сума за практичні заняття **30 балів**

Кожна самостійна робота оцінюється в 3 бали.

Бали за виконану самостійну роботу:

3 бали. Студент в повній мірі, правильно та аргументовано розкриває зміст самостійного заняття. Проявляє самостійність та творчий підхід до реалізації завдань. Виконане самостійне заняття підготовлене та здане вчасно.

2 бали. Самостійне заняття виконано на репродуктивному рівні без прояву самостійності. При розкритті деяких питань є окремі несуттєві неточності. Виконане самостійне заняття підготовлене та здане вчасно.

1 бал. Самостійне заняття виконано на репродуктивному рівні без прояву самостійності. При розкритті деяких питань є окремі несуттєві неточності. Виконане самостійне заняття підготовлене та здане не вчасно.

Максимально набрана сума за самостійні роботи **30 балів**

Форма звітності: залік (підсумковий тестовий контроль та практичне завдання) – **40 балів**.

Написання підсумкового тестового контролю: від 0 до 10 балів.

Виконання практичного завдання: від 0 до 30 балів

Практичне завдання заліку. Творче завдання передбачає схематичне складання програми психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (тип закладу та тип порушення розвитку дитини визначає сам здобувач).

Критерії оцінювання практичного завдання до заліку

- визначення актуальності роботи – 5 б.;
- правильне визначення мети та завдань програми – 5 б.;
- логічність, послідовність викладення матеріалу – 5 б.;
- визначення ресурсів для виконання кожного етапу програми – 5 б.;
- доцільність запропонованих форм та методів роботи – 5 б.;
- презентація програми під час заліку – 5 б.

Загальна кількість балів за практичне завдання до заліку – **30**.

Максимальна кількість балів за дисципліну – **100**.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	X (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Інклюзивна освіта від А до Я : порадник для педагогів і батьків / укладачі Н.В. Заєркова, А.О. Трейтак. К. : Ранок. 2016. 68 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. К. : «Самміт-Книга». 2009. 272 с.
3. Колупаєва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : навч.- метод. посіб. К. : Науковий світ. 2010. 244 с.

4. Пугівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами : Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. К. : ТОВ ВПЦ «Літопис–ХХ». 2010. 255 с.
5. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві : Практичний посібник. Львів. Літопис. 2008. 334 с.

Додаткові

1. Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні : науково-методичний збірник. К. : ФОП Придатченко П.М. 2007. 134 с.
2. Інклюзивна школа : особливості організації та управління : навчально-методичний посібник; кол. авторів : Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. та ін. ; за заг. ред. Даниленко Л.І. К. : Науковий світ. 2007. 128 с.
3. Індекс інклюзії : загальноосвітній навчальний заклад : навчально-методичний посібник; кол. упорядників : Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П.; за заг. ред. Шинкаренко В. І. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2013. 96 с.

Інформаційні ресурси

1. Засенко В.В. Сучасні проблеми теорії і практики навчання дітей з особливими потребами. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Jornal_V1.htm
2. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр. (12.07.2017) URL : zakon.rada.gov.ua/go/545-2017-n...
3. Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. (09.08.2017). Електронний ресурс]. URL : zakon.rada.gov.ua/go/588-2017-p
4. Колупаєва, А. Інтегративні тенденції в освіті дітей з особливими потребами в Україні. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm.
5. Колупаєва А.А. (ред.) Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Київ : А.С. К., 2012. 308 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/958780/>
6. ЗапоВікі офіційний сайт. URL : <http://zw.ciit.zp.ua/index.php>